

„KÖZÖSEN HOZZUK LÉTRE A MEGÉRTÉS PILLANATÁT” - 1. RÉSZ

Interjú

2025-07-22

Dobos Flóra

Ez az interjú az első része annak a kétrészes beszélgetéssorozatnak, amely Bartosz Frąckowiakkal, Ewa Kozikkal és Paweł Wodzińskival készült a „Biztonsági határok” (Security / Borders) című kiállítás kapcsán. A tárlatot a BW Lab – a Biennale Warszawa Alapítvány kutatási és kurátori platformja – szervezte az OFF-Biennale Budapest keretében, amely 2025. május 9-től június 15-ig a Margit körút 5/a alatt volt látható. A jelen interjúban szó esik a Biennale Warszawa-ról és utóéletéről, az OFF-Biennalés kiállítás koncepciójáról, a kutatási háttérrel, valamint arról is, hogy miként értelmezhetők a biztonság és a határok fogalmai kortárs politikai és társadalmi kontextusban.

A _BW_Lab egy nagyon érdekes struktúra és folyamat, amely talán nem annyira ismert, még a tág értelemben vett magyarországi kortárs művészeti szcénán belül sem. Korábban létezett a Biennale Warszawa, utána hogyan jött létre maga a _BW_Lab?

Bartosz Frąckowiak: A Biennale Warszawa öt éven át a város által alapított közintézményként működött. Kezdettől fogva transzdiszciplináris intézményként építettük fel, tehát a tevékenysége nem korlátozódott egyetlen területre, mint például a képzőművészet vagy a kortárs művészet. Az elképzelés az volt, hogy a művészeti gyakorlatot ötvözzük a kutatással, a társadalmi és politikai aktivizmussal.

Természetesen azért használtuk a "biennalé" kifejezést, mert az intézmény neve Biennale Warszawa volt. De mi játszottunk ezzel a formátummal: a kétévente megrendezett esemény mellett, tehát a szorosán vett biennalé keretein kívül is rendeztünk kiállításokat, kutatási és társadalmi kérdésekkel kapcsolatos projekteket.

A biennalé mint egy hibrid, transzdiszciplináris és transzlokális intézmény koncepciója annak megalapítása óta fontos volt számunkra. De természetesen a biennalé mint esemény is létezett. Az első 2019-ben valósult meg, *Let's organize our future!* címmel. Ennek az első biennalénak az volt az ötlete, hogy ne csak a vágyainkról gondolkozzunk a jövővel kapcsolatban, hanem próbáljunk meg új szervezeti modelleket, az önszerveződés és a döntéshozatal új módjait kitalálni, hogy ezek a jövőök ne csak spekulatív elképzelések legyenek, hanem valami megalapozottabbak és fenntarthatóbbak annál.

Mindez egy kicsit önreferenciális is volt, mert a témán keresztül kommentáltuk és próbáltuk elemezni az akkori helyzetünket, és elgondolkodtunk azon, hogy mi mint biennalé hogyan tudnánk különböző szervezeti modellekben működni. A Biennale Warszawa egy meglehetősen hierarchikus intézmény volt, felelősek voltunk közpénzekért és így tovább. Fontos volt számunkra, hogy megvizsgáljuk ennek az intézményi formának a korlátait.

A biennaléra tehát eseményként, az összegzés pillanataként gondoltunk, ahol különböző, számunkra fontos, párhuzamos tematikus szálakat foglaltunk össze és állítottunk szembe más műalkotásokkal, művészekkel vagy kutatókkal, hogy értelmes összefüggéseket, néha feszültségeket is teremtsünk, hogy lássuk, hogyan közelítenek ezek különböző nézőpontokból bizonyos témákhoz. És ez egyben az új szálak vagy folyamatok elindításának pillanata is volt. Például a *Polish Social Forum* egy fórum volt a biennalé ideje alatt, majd létrejött az *Social School of Anti-Capitalism*, amely egy egész éves programként folytatódott.

Számunkra a kezdetektől fogva nagyon fontos volt, hogy a biennalé mint esemény ne egy úgynevezett robbanás legyen, ahol a művészeti „összetevők” berobbanása után sikerül összehozni a művészeti közösségeket, majd minden elpárolog, eltűnik, és nem hagy maga után semmit. Rendkívül fontos volt a folyamatos, állandó vita fenntartása és egy fenntarthatóbb, tartósabb működés. És persze ez sokak számára okozott némi zavart, mert azt kérdezték: „Oké, mi ez? Ez egy intézmény? Ez egy biennalé mint intézmény? Ez egy biennalé?” Ez pedig tudatos volt. Megpróbáltuk meghackelni ezt a formátumot és ezt a koncepciót, és politikai eszközként is használni, nem csak művészeti eszközként.

A Biennale Warszawa 2019-es, „Let's organize our future!” című, első kiadása. Fotó: Monika Stolarska / Magda Stolarska.

Paweł Wodziński: A Biennale Warszawa egy politikai intézmény volt. (Az angol *Warsaw Biennale* helyett szándékosan a lengyel *Biennale Warszawa* nevet használtuk.) Az interdiszciplinaritás lehetőséget és módszert jelentett arra, hogy az embereket a kulcsfontosságú politikai kérdések köré gyűjtsük, és hogy közösen kezdjünk el dolgozni a progresszív modernitás (vagy progresszív jövő) projektjén, amely egyrészt válasz lehet az előző lengyel kormány ultrakonzervatív kultúrpolitikájára, másrészt ellentétje lehet annak a konzervatív gondolkodásmódnak, amely a 90-es évek átalakulása után alakult ki, és amely Lengyelországban továbbra is erős, és nemcsak a kulturális életre, hanem a társadalmi és politikai viszonyokra is nagy hatással van.

A sötét időkben az intézmény reagált a hatalom politikai döntéseire, illetve igyekezett reagálni azokra a társadalmi igényekre is, melyek a politikai erőszak különböző formái elleni tüntetések során merültek fel, beleértve az igazságszolgáltatási rendszer nemzeti-konzervatív kormány által kezdeményezett reformjait, valamint a lengyel kormány és Alkotmánybíróság abortuszjogot radikalizáló döntéseit. Ez utóbbi törvény volt az oka a kormány elleni tömegtüntetéseknek.

A BW eleve egyfajta válaszként is jött létre az előző kormány által létrehozott konzervatív intézményhálózatra, amely a történelem- vagy emlékezetpolitika sajátos prioritásait követte. Ez a hálózat főként történelmi múzeumokból áll, amelyek a politikai szintén konzervatív részének, és általában a konzervatív erők lengyelországi hegemoniájának megerősítésére épültek. Amint korábban említettem, a Biennale Warszawa politikai dimenziója az volt, hogy egy ellen-narratívát hozzon létre, és egy demokratikus és befogadó intézményi modellt alakítson ki, amely eltér az identitásalapú vagy a nemzeti intézmény modelltől.

Az interdiszciplinaritás ugyanakkor arra is lehetőséget adott, hogy a különböző tudományágakból érkező embereket integráljuk az intézményen belül. Nem műalkotásokat gyűjtöttünk egybe, sokkal inkább embereket hoztunk össze. Ez volt a horizontunk, a programunk alapja, fő feladatunk és prioritásunk.

Humanitárius fogadópont a 2022-es Biennale Warszawa előtt. Fotó: Karolina Jackowska

Ewa Kozik: Ehhez hozzátennék még valamit, mivel Paweł az emberekről és az aktivizmusról beszélt. Mint említette, ez az intézmény sosem *önmagában* a művészetről szólt, hanem a művészetről mint a társadalmi, politikai és geopolitikai kérdésekbe való kritikus bekapcsolódás eszközéről. Olyan művészetről, amely nem csak díszít, hanem feltár, megkérdőjelez és kihívások elé állít - olyan művészetről, amely repedéseket nyit a merev rendszereken, és új perspektívákat kínál.

Kezdetől fogva nem olyan művészeket hoztunk össze, akiket csak az öncélú alkotás érdekelt, hanem azokat, akik változást akartak elérni – akik a gyakorlatukat arra használták, hogy beszéljenek az igazságtalanságról, hogy megváltoztassanak egy narratívát, vagy hogy új utakat találjanak a körülöttünk lévő világgal való kapcsolatteremtésre.

Ez a küldetés különösen a Biennale Warszawa második kiadásán, 2022-ben vált láthatóvá. A megnyitót júniusra terveztük, de február végén kitört a teljes körű orosz invázió Ukrajnában. Mivel Lengyelország szomszédos Ukrajnával, nem maradhatott közömbös, és mi sem maradhattunk közömbösek.

Alig három-négy nappal az invázió kezdete után Ukrajnából menekülő emberek ezrei kezdtek el érkezni Lengyelországba. A biennalé helyszínét azonnal befogadóállomássá alakítottuk át, de nem az ukránok számára, akik már akkor is jelentős állami támogatást kaptak ingyenes szállítás, menedékhelyek és jogi segítségnyújtás formájában, hanem azok számára, akikről gyakran megfeledkeztek: a fekete- vagy barnabőrűek és más, Ukrajnában élő nem ukrán állampolgárok számára.

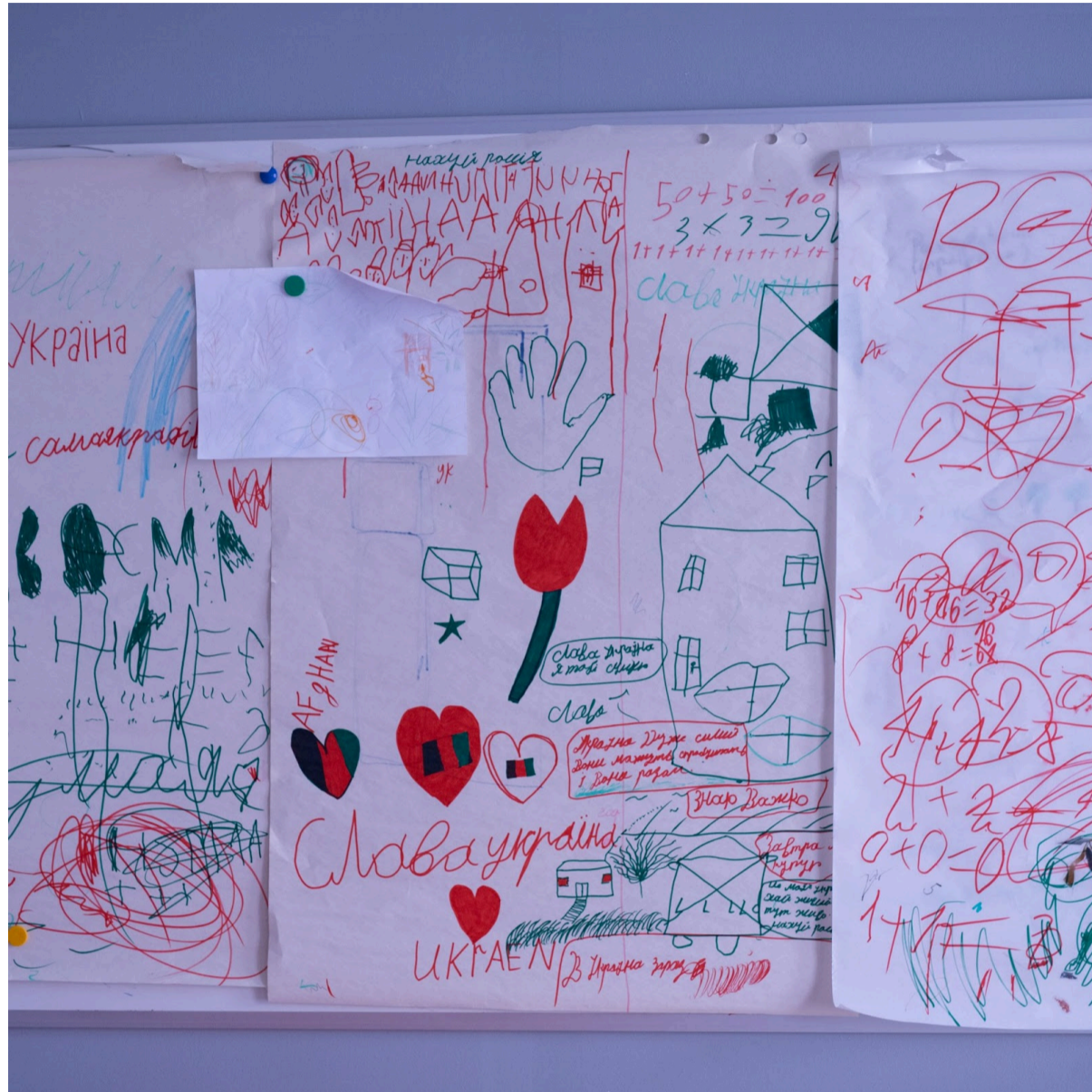
Ezek diákok, szakemberek és munkások voltak – olyan emberek, akik Ukrajnában építették fel az életüket, de akik nem voltak jogosultak ugyanarra a támogatásra. Ugyanolyan körülmények között menekültek a háború elől, de hátrahagyták őket. Ezért léptünk közbe.

Felajánlottuk a helyünket, mint menedéket: egy helyet, ahol megpihenhetnek, zuhanyozhatnak, ehetnek, ruhát találhatnak, és kitalálhatják a következő lépéseket – akár a származási országukba való visszatérést, akár az utazásuk folytatását Európa más részei felé, vagy ideiglenes szállást keresve Lengyelországban. Már ez a néhány napnyi ellátás és biztonság is segített az embereknek abban, hogy visszanyerjék stabilitásukat és döntéseket hozzanak a jövőjükkel kapcsolatban.

Körülbelül egy hónapra leállítottuk a biennaléval kapcsolatos munkálatokat, és teljes egészében erre a segítségnyújtási rendszerre koncentráltunk. Létrehoztunk egy önkéntesekből álló hálózatot is, hogy segítsenek nekünk a terek kezelésében. Mindezt az Ocalenie nevű emberi jogi civil szervezettel együttműködve szerveztük meg, akik végül az első hónap után átvették az

üzemeltetést.

Ez a tapasztalat mélyen befolyásolta a biennále második kiadásának végleges formáját. Bár a program nagy része már készen állt, úgy éreztük, hogy elengedhetetlen az alkalmazkodás, a válaszadás. Átdolgoztuk a tartalmat, új hangokat, ukrán művészek és gondolkodók szempontjait emeltük be. Világos volt számunkra, hogy a világban zajló eseményeknek tükröződniük kell abban, amit csinálunk.

Humanitárius fogadópont a 2022-es Biennale Warszawa előtt. Fotó: Karolina Jackowska

BF: Az volt az érdekes abban az időszakban, hogy valóban teljesen más célokra használtuk a sajátos kompetenciáinkat és készségeinket, amelyeket a művészeti területen eltöltött évek során fejlesztettünk ki. Szervezési készségek, logisztikai, koordinációs készségek, szociális kapcsolatok – amikor a menedéket megszerveztük, mindezek a szempontok rendkívül fontosak voltak számunkra, amikor ezt a befogadóhelyet és rövid távú menedéket szerveztük, mert valahogy újra tudtuk hasznosítani a készségeinket, és különböző területeken tudtuk használni őket.

Érdekes, hogy amit a művészettel való foglalkozás során tanultunk, hogyan vált hasznossá és hasznosíthatóvá humanitárius segítségnyújtási kontextusban. Egy éjszaka alatt csináltuk: egyetlen éjszaka alatt teljesen átrendeztük a teret, és szereztünk 30 ágyat, matracot, szereztünk egy hűtőt és más tárgyakat, amelyeket az emberek kezdtek hozni nekünk. A kommunikációs készségeink, az, hogy tudtuk, hogyan kell kommunikálni a dolgokat egy intézményen kívül, szintén kulcsfontosságúnak bizonyult.

Ami lenyűgöző, az a művészeti területen végzett munkánk és a humanitárius segítségnyújtási kontextus összekapcsolása. Tehát ez egyfajta posztművészeti gyakorlat volt, azt mondanám.

PW: Tiltakoznék. Teljesen ellenzem, hogy tevékenységünket posztművészeti gyakorlatnak nevezzük. Ezt az elképzelést teljesen hamisnak tartom.

BF: Attól függ, hogyan definiálsz azt.

PW: Ugyanúgy definiálok, mint mindenki más, hogy ez egyfajta gyakorlat a művészet területén. A mi gyakorlatunk nem a művészet területéhez tartozott. Ez egy teljesen másfajta, mondjuk úgy, cselekvés, tevékenység.

A Biennale Warszawa első és második kiadásának példáján a politikai helyzet, a politikai kontextus változásait is láthatjuk. Míg az első kiadás a progresszív jövő megtervezésének és megszervezésének volt szentelve, addig a második kiadás programjai egy sor egymást átfedő válság, vagy ahogy ma már gyakran nevezik - polikrizis (gondolok itt a COVID-19 világjárványra, az azt közvetlenül követő inflációs és gazdasági zavarokra, az ukrainai teljes körű orosz invázióra stb.) kitörése miatt inkább az ellátás gyakorlatára

összpontosított. A helyzet arra készítetett bennünket, hogy gyakorlatunkat inkább gondozási programként, mintsem a jövő megtervezéseként gondoljuk el. Kénytelenek voltunk némileg védekező álláspontba helyezkedni, hogy reagálni tudjunk erre a nagyon nehéz helyzetre, amellyel a COVID-19 világjárvány után szembesültünk. Ez az alapvető változás 2020-ban következett be.

A legelején nagyon optimisták voltunk és tele kreatív energiával, politikai harcot vívtunk politikai vagy társadalmi kérdések helyi kontextusban való, új megközelítéséért, és megpróbáltunk kapcsolatot teremteni hasonló mozgalmakkal, csoportokkal és aktivistákkal szerte a világon. A biennále első kiadása során transznacionális találkozók, összejövetelek, konferenciák egész sorát szerveztük, különböző szakterületekről és különböző régiókból érkező embereket kapcsolva össze a progresszív politika köré. De aztán a figyelmünket azokra a drámai, kritikus, nehéz politikai, társadalmi és gazdasági helyzetekre adott reakciókra kellett összpontosítanunk, amelyekben a lengyelországi és ukrainai emberek, a körülöttünk élő emberek voltak. Ezért a biennále második kiadása sokkal kritikusabb jellegű volt.

Humanitárius fogadópont a 2022-es Biennale Warszawa előtt. Fotó: Karolina Jackowska

Beszélnének esetleg jelenlegi folyamatokról, a jelenlegi szerveződési formátookról? Azért is kérdezem így, mert azt feltételezném, hogy bár például az OFF-Biennale csapata is a biennále formátumot választotta, természetesen sokféle más formában is alakulhatott, alakulhatna egy hasonló természetű válaszreakció.

BF: A Biennale Warszawa-t mint intézményt el kellett hagynunk, mert a városi tanács új entitássá alakította át. Formálisan megmaradt ugyanaz a jogi alap, de az intézmény teljesen új lett, más célokkal, új küldetéssel és jövőképpel, új alapszabállyal és új névvel: Warsaw Observatory of Culture. Ennek az új intézménynek elsősorban a helyi kultúrára és a kutatások végzésére kell összpontosítania, nem a művészeti produkcióra, a politikai vagy társadalmi aktivizmusra, sem az olyan kutatásra, ahogy mi értettük azt, és nem a számunkra mindig is nagyon fontos transzlokális tevékenységre.

Mindig arra törekedtünk, hogy összekapcsoljuk a helyeket, a szolidaritás új formáit keressük, tápláljuk a kíváncsiságot, és együtt gondolkodjunk ukrán, közel-keleti vagy például Lagos-i emberekkel - a Lagos Biennial-lal is volt egy csereprogramunk. Nemcsak arra összpontosítottunk, hogy melyek a különbségek, hanem arra is, hogy mi a közös bennünk, melyek a közös érdekeink, és hogyan tudnánk együtt cselekedni.

Az új városi intézménynek nincsenek ilyen céljai. Viszont a működésünk öt éve alatt rengeteg társadalmi tőke és erőforrás jött létre: elvágott, nem teljesen kifejtett szálak, valamint rengeteg képanyag, felvétel és egyéb tartalom. Elkezdtünk azon gondolkodni, hogy mit tudnánk kezdeni ezekkel az erőforrásokkal, hogyan tudnánk aktiválni őket, és hogyan tudnánk létrehozni egy keretet a megőrzésükhöz. Azt is átgondoltuk, hogyan kapcsolódnak a Pawet által korábban leírt új politikai helyzethez, és hogy mely szálakat szeretnénk folytatni.

A biennálé második kiadása a *Seeing stones and spaces beyond the Valley* címet viselte, és a feltörekvő technológiák, az új hatalmi struktúrák, a tekintélyelvűség és az extrakcionizmus összefonódásának szentelődött. A kiállítás az új technológiák elterjedése és fejlődése következtében világszerte kialakuló új hatalmi rendszereket, struktúrákat vizsgálta. Felismertük, hogy a technológia a hatalom eszköze, de alapvetően átrendezi és alakítja az egész valóságunkat - nem csak a digitális valóságot, hanem az anyagi valóságot is -, azt, hogy hogyan viszonyulunk egymáshoz, hogyan szervezzük magunkat, és hogy mit tudunk érzékelni, illetve mi marad érzékelésünkön kívül. Úgy döntöttünk, hogy folytatjuk ezt a témát, nagyobb figyelmet fordítva erre az aspektusra, mert napról napra egyre aktuálisabbá válik.

Ezért több döntést is hoztunk. Először is, hogy a technológiák, a hatalmi struktúrák és a politika közötti kapcsolatra összpontosítunk. Másodsor, hogy rendszerezzük az öt év alatt létrejött források archivumát. Harmadsor, hogy létrehozunk egy olyan folyóiratot, amely a számunkra fontos témákról diskurzust tud teremteni. Így alakult ki lassan a *_BW_Lab* ötlete - a BW a Biennale Warszawa rövidítése, de némileg álcázott betűszó. A *BiennaleWarszawa.org* a honlap.

Új tevékenységünket a „planetáris jövő” koncepciója köré kezdtük építeni - a Pawet által említett globális polikrizisről gondolkodtunk, és arról, hogy hogyan kommentálhatjuk, kritizálhatjuk ezeket, és hogyan fedhetjük fel a nem mindig látható fejleményeket. De arról is, hogy hogyan tudjuk feltörni ezeket a rendszereket, és hogyan tudunk alternatívákat teremteni a technológia segítségével: hogyan tudunk nem extrakciós technológiákat kifejleszteni, vagy új közösségeket és a részvétel új formáit létrehozni az új technológiák segítségével. Így kezdtük el vizsgálni az infrastruktúrákat és azok kapcsolatát a technológiákkal, a határokkal és a hatalommal. Ez a biztonságról szóló vitákhoz vezetett, amelyek végül abban az ötletben csúcsosodtak ki, hogy kiállítást szervezzünk a biztonsági diskurzusról és annak a határok fogalmával való mély összefüggéséről.

A Biennale Warszawa 2022-es, „Seeing stones and spaces beyond the Valley!” című, második kiadása. Fotó: Monika Stolarska.

EK: És azt is fontos hozzátenni, hogy az általunk létrehozott weboldal nem csak egy weboldal, hanem egy *platform*. Miután megszűntünk városi vagy bármilyen rendszeres állami támogatással hivatalos intézményként működni, úgy döntöttünk, hogy ez a platform lesz az új találkozási és kifejezési módunk.

Nem egy statikus archívumnak vagy a múlt eseményeit dokumentáló helynek szánjuk, hanem egy élő térnek. A magazinunk például tavaly év végén indította el első számát, és már dolgozunk a következő számokon. Úgy tekintünk erre a magazinra, mint egy folyamatos programra - olyanra, amely a világ különböző részeiről érkező hangokat hoz össze, hogy a *bolygó jövőjének* tágabb értelmezésében egyik kulcsfontosságú témáról a másik után beszéljenek.

Most az a legfontosabb számunkra, hogy elszigetelt, látványos események helyett inkább a folyamatokban, a folyamatosságban gondolkodjunk. Azt szeretnénk, ha a gyakorlatunk a különböző területekről érkező és különböző szakértelemmel rendelkező emberek közötti folyamatos beszélgetések körül zajlana világszerte, nem pedig időszakos kiállítások vagy egyszeri nagy projektek sorozata körül.

Ez a mostani kiállítás valójában úgy tűnhet, mintha „véletlenül” térnénk vissza egy megszokott formátumhoz. Mivel korábban kiállításokon keresztül dolgoztunk, az emberek még mindig társítanak minket hozzájuk, és felkérnek minket, hogy ilyen módon kurátorkodjunk. De számunkra a formátum kevésbé fontos, mint a téma, amelyet különböző kifejezési formákon keresztül lehet szemléltetni. Olyan témák feltárása érdekel minket, mint a biztonság és a határok, vagy az, hogy a digitális világ hogyan válik anyagivá, és hogyan alakítja a világban való cselekvésünket.

A jelenlegi projekt címe, a *Biztonsági határok*, többféleképpen is értelmezhető. A legnyilvánvalóbb talán az a gondolat, hogy a biztonsághoz határok kelljenek: az emberek biztonságban érzik magukat falak között, otthonukban vagy egy nemzetállam védelmében. De természetesen ezek a falak gyakran egyeseket mások kárára védenek. Amikor az ember biztonságba helyezi magát, másokat is kizár vagy veszélyeztet. A második jelentésréteg személyesebb vagy etikai: meddig hajlandó elmenni a biztonság nevében? Hol vannak a személyes határai? Mit hajlandó elfogadni vagy feláldozni azért, hogy biztonságban érezze magát? És kinek a jogait hajlandó feladni a biztonság fenntartása érdekében? Ez csak néhány módja az értelmezésnek.

Számunkra az is fontos, hogy olyan emberek hangját is meghallgassuk, akik ténylegesen átéltek azokat a helyzeteket, amelyekről beszélünk, és megmutassuk az ő nézőpontjukat a témával kapcsolatban. Ezért a kiállításon szereplő művek többsége vagy új produkcióként készült, vagy a jelenlegi kontextushoz igazítva. Arról van szó, hogy ebben a pillanatban, a válság idején dolgozzunk együtt a művészekkel - palesztinokkal, ukránokkal vagy másokkal.

Tehát nem arról van szó, hogy egy művész pályafutásának véletlenszerű pillanataiból válogatunk össze műveket, csak azért, mert „beleillenek” egy témába. Hanem arról, hogy közösen hozzuk létre a megértés pillanatát, ahol a különböző nézőpontok keresztezik egymást, és új beszélgetések válnak lehetővé. Egy ideális világban, ha több pénzünk lenne, a kiállítást egy szélesebb körű programmal bővítenénk: vitákkal, oktatási eseményekkel, workshopokkal - olyan módokkal, amelyek lehetővé teszik, hogy mások is bekapcsolódjanak a beszélgetésbe. Most, hogy civil szervezetként működünk, kisebb léptékben, egy hagyományos intézmény erőforrásaihoz való hozzáférés nélkül - nincs állandó kommunikációs részleg, nincs produkciós csapat, nincs külön tér vagy pénzügyi infrastruktúra -, új lét- és kifejezési formákat kellett találnunk. És ez sok szempontból ajándék volt. Mivel most nem várják el tőlünk, hogy nagyszabású projekteket valósítsunk meg, szabadabbak vagyunk, hogy az azonnali, rugalmasabb, folyamatalapú munkamódszerekre összpontosítsunk.

Ahogy Bartek is említette, az egykori Biennale Warszawa lebontása - vagy átalakulása - után, ami igazán megmaradt, az a hálózat: az emberek, akik velünk dolgoztak és továbbra is összekötnek minket másokkal. Ez az, ami fenntartja a munkát. Nincs szükségünk fizikai intézményre ahhoz, hogy fenntartsuk. Ez a platform elég, lehetővé teszi számunkra, hogy különböző típusú projekteket fejlesszünk ki, amelyek életben maradnak és relevánsak maradnak. És ez az, amit a *laboratórium* szó is jelent a nevünkben. Úgy gondolunk magunkra mint kutatókra vagy művészekre egy laboratóriumban, akik kísérleteznek, előkészítenek, „főznek” dolgokat. Aztán bizonyos pillanatokban ezeket a dolgokat kivisszük a világba - akár kiállítás, kiadvány, beszélgetés vagy konferencia formájában.

De alapvetően egy olyan gyakorlat fenntartása a fontos, amely állandó, és nem csak egyszer-egyszer aktiválódik. Ez folyamatos. Él.

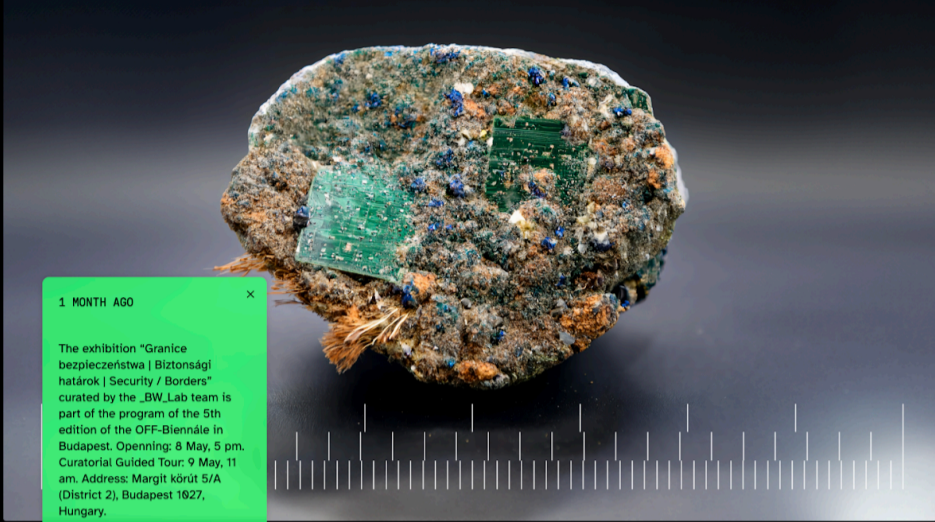
[_BW](#)
[_Mag](#)
[_Lab](#)
[_Archive](#)
[About](#)
[PL](#)
[Szukaj](#)

_BW_Mag is the name of an online magazine dedicated to the relationship between art, technology, society and politics. It publishes texts that are theoretical elaborations of the topics addressed in interdisciplinary activities of the _BW_Lab.

_Mag

#1 Planetary Futures

The inaugural issue of _BW_Mag attempts to describe the order that is emerging at the intersection of technology, capital and political power. Sometimes it seems to take on a disturbing shape familiar from the past, but much more often it surprises with new developments. The authors of the published texts try to analyze some aspects of this complex reality, which poses an ongoing intellectual and political challenge. They also go a step further – they try to unlock our imagination, dominated by apocalyptic visions present in the media and culture, and the sense of fear induced by propaganda and political tools. The inaugural issue of _BW_Mag introduces the theme of planetary futures, showing that the future is not something immobile and monolithic, and that systemic alternatives must take into account the planetary dimension of contemporary phenomena.

1 MONTH AGO ×

The exhibition "Granice bezpieczeństwa | Biztonsági határok | Security / Borders" curated by the _BW_Lab team is part of the program of the 5th edition of the OFF-Biennale in Budapest. Opening: 8 May, 5 pm. Curatorial Guided Tour: 9 May, 11 am. Address: Margit körút 5/A (District 2), Budapest 1027, Hungary.

20.12.2024	TEXT	Planetary Futures	Paweł Wodziński, Bartosz Frąckowiak, Ewa Kozłk
20.12.2024	TEXT	The Newest Future and Distributed Planetary Infrastructure	Paweł Wodziński
20.12.2024	TEXT	The Great Securitization. A Dangerous Semantics	Przemysław Wleigosz
20.12.2024	TEXT	Infrastructures of Violence, Security and Solidarity: Challenges for Art, Technology and Society	Bartosz Frąckowiak
20.12.2024	TEXT	Planetary Futures: the future of infrastructure as a practice of radical care and affection	Kyriaki Goni

A _BW_Lab weboldala.

PW: Nagyon fontos volt számunkra az alapítvány létrehozása, mert meg akartuk mutatni, hogy a hatóság döntéseit vissza lehet fordítani. Amikor a varsói városi tanács és a varsói polgármester úgy döntött, hogy bezárja az intézményünket, bezárja a Biennale Warszawa-t mint intézményt, meg akartuk mutatni, hogy vissza lehet szerezni az intézményt, és be akartuk mutatni, hogy még ha az intézményt fel is számolják, a programja folytatódik. Mert a kultúra/művészet nem intézmény. Ami fontos, az az intézmény mögött álló emberek közös erőfeszítése, az öt év alatt létrehozott program, a program eredményei, amelyek videók, előadások, felvételek, műalkotások formájában vannak jelen, és végül a kidolgozott koncepciók és ötletek, a kiépített kapcsolatok és értékrend. Ez az intézmény.

Az archívum tehát nem csupán korábbi projektek dokumentációja, hanem egyfajta ötlet- és koncepciógyűjtemény. Ha a Biennale Warszawa-n azt gondoltuk, hogy a világ új formáján dolgozunk, vagy ha a jelenlegi politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális, technológiai rendszerszerrel szemben alternatívákat akarunk teremteni, ez az archívum akkor is egyfajta eszköztár. A tudás, az útmutatók, az ötletek és koncepciók hatalmas forrása, amely nemcsak számunkra, hanem talán mások számára is hasznosak lehetnek, nemcsak a művészet területén, hanem más célokra is. Ez egyfajta politikai értelmezése a felhasználóvá válás gondolatának, amelyet Tania Bruguera valósított meg, vagy Stephen Wright vázolt fel. Örülök, hogy sikerült felépítenünk ezt az archívumot, amelyet a jövőben továbbfejlesztünk, és reméljük, hogy új és régi anyagokkal bővíthetjük ezt a gyűjteményt, hogy az ne csak nekünk, hanem azoknak az embereknek is hasznos legyen, akiket érdekel az alternatívákról, a jövőről, a változásokról, a progresszív modernitás projektjéről való gondolkodás ebben az ultrakonzervatív, autoriter világban.

A Biennale Warszawa 2019-es, „Let's organize our future!” című, első kiadása. Fotó: Monika Stolarska / Magda Stolarska.

Valóban, a weboldalon felkereshetőek az említett videók, például az előző kiadásból, az _Archive részen belül, de külön látható a _Mag rész is, szövegekkel töltetek és meghívott szerzőktől egyaránt, majd a _Lab rovat is, ahol megjelenik több ízben a kiállítás is. Milyen volt az együttműködés az OFF-Biennáléval?

BF: Fontos kontextus, hogy szövetségben vagyunk az OFF-Biennáléval. Mi 2019-ben hoztuk létre az úgynevezett East Europe Biennial Alliance-t, ahol az "East" szándékosan van így: nem "Eastern", hanem "East", mint a "Middle-East"-ben. A szövetséget a Biennale Warszawa, a prágai Matter of Art Biennálé, az OFF-Biennálé, a Kijevi Biennálé és a rigai Survival Kit alkotja. A szövetség honlapja az eeba.art.

Az évek során sok megbeszélést folytattunk, mert az elképzelés az volt, hogy ezt a két eventi vagy intézményközi barátságot állandó mozgásban tartsuk. Részt vettünk az OFF-Biennálé szimpóziúmán, de a 2021-es Kijevi Biennálé, a háború előtti kiadás társkurátorai is voltunk.

A 2022-es biennálénk alkalmával meghívtuk az összes többi biennálét, a szövetség összes tagját Varsóba, hogy megbeszéléseket folytassunk a jövőről. Volt egy ukrán programblokkunk is, amelyet Vasyl Cherepanyn-nal, a Kijevi Biennálé egyik kurátorával közösen kuráltunk. Ezt a folyamatos cserét különböző formátumokban és léptékekben tartottuk fenn, és mindig igyekeztünk a saját biennálénk keretein belül bevonni a többi biennálét is.

Fontos megérteni, hogy ez egyfajta hosszú távú szervezatközi barátság. Amit mi összekötő kapocsként ismerünk fel, ami azt az érzést kelti bennünk, hogy sok mindenben osztozunk, az a biennálé koncepciójának a politikai megközelítése. Ez különbözik a Velencei Biennálétól, ahol rengeteg pénz, dísz, gazdagság és tőke áramlik át a helyszíneken és a felületeiken. A mi esetünkben a hangsúly inkább a társadalmi és politikai kérdésekre helyeződött, sokkal kritikusabb volt, és magának a biennálének a koncepciójával is játszott.

Idén a velencei Építészeti Biennálé az OFF-Biennáléval egyidőben nyílt meg. Utóbbi, ahogyan a többi szövetséges esemény sem a tőkéről vagy annak felhalmozásáról, nem a pompáról vagy az előkelő művészetről szólt, hanem a számunkra fontos társadalmi és politikai kérdésekről. Így kezdődött ez a barátság. Aztán amikor Paweł tavalay Budapestre látogatott, felismertük, hogy hasonló koncepciókról gondolkodunk, mert volt egy kiállítási ötletünk, amelynek középpontjában a biztonság fogalma állt.

A Biennale Warszawa 2022-es, „Seeing stones and spaces beyond the Valley!” című, második kiadása. Fotó: Monika Stolarska.

PW: Ez még korábban volt. Tavaly júniusban, a Matter of Art biennálé idején az East-Europe Biennial Alliance (EEBA) tagjai Prágában találkoztak. Ott kiderült, hogy mi és az OFF-Biennálé is ugyanarról a jövőbeli tevékenységi témáról, azaz a biztonságról gondolkodtunk. A mi terveinkben inkább politikai és technológiai kérdésekről volt szó, az OFF-Biennálé keretében a téma a biztonságra, személyes biztonságra is kiterjedt.

BF: Hozzátenném, hogy az volt az ötletünk, hogy a biztonságról szóló diskurzus elemzésére összpontosítsunk, és arra, hogy ez az egész diskurzus hogyan termeli a bizonytalanság érzését, és hogyan játszódnak le ezek a paradoxonok a közszférában. Amikor a biztonságról beszélünk - nem mi mint biennálé, hanem úgy értem, hogy politikusok, újságírók -, hogyan strukturálódik a nyilvános diskurzus a biztonság körül, és hogyan termeli a bizonytalanság állapotát, valamint a félelem állapotát, mert a félelem kulcsszerepet játszik itt. Minket az érdekelt, hogy a biztonságról szóló diskurzus hogyan fonódik össze a félelem politikájával. Mesterséges fenyegetéseket hoznak létre azzal a céllal, hogy a közösségeket és társadalmakat arra kényszerítsék, hogy beleegyezzenek a megfigyelés eszközeibe, és hogy a biztonsági diskurzus hogyan vezet a tekintélyelvűség új formáihoz. Nemcsak a teljesen tekintélyelvű államként értelmezett autoritarianizmushoz, hanem paradox módon decentralizáltabb vagy szétszórtabb tekintélyelvűséghez is. Ezeket a társadalomba beágyazott "autoritarianizmus zsebeinek" nevezzük.

Emlékszem, hogy a tekintélyelvűség fogalmáról beszéltem, erről a fejlett és mindenütt jelenlévő diskurzusról, és arról, hogy ez valahogy kikényszeríti, hogy közösségként és társadalomként beleegyezzünk a felügyelet új intézkedéseibe. Ezen intézkedések némelyike technológiai jellegű, és új autoriter rendszereket hoznak létre. Azt is elmagyaráztam, hogy ezek a tekintélyelvű rendszerek nem feltétlenül centralizáltak. Természetesen a világ egyes részein még mindig vannak teljesen autoriter államok. De úgy értem, hogy például a mi világrészünkön a tekintélyelvűségnek vannak olyan zugai, amelyek szétszórtan vagy kvázi demokratikus struktúrákba ágyazva működnek. A rendszer demokratikusnak tűnik, de ugyanakkor bizonyos területekre kivételes állapotokat kényszerítenek ki, mint például a lengyel-fehérorosz határ mentén lévő ütközőzóna, ahová az emberek nem léphetnek be, ha nem ott élnek.

Ezt az ütközőzónát azért hozták létre, hogy elrejtse az erőszakot - a lengyel határőrség erőszakát, amely a határt átlépő menekültek és migránsok visszatoloncolásával és kiutasításával kapcsolatos. És azért is, hogy megakadályozzák a humanitárius segélyszervezetek belépését, olyan szervezetekét, amelyek korábban és ma is segítenek a lengyel mocsarakban és erdőkben rekedt menekülteknek, mert még mindig fennáll az a humanitárius válság a lengyel-fehérorosz határon, amely 2021-ben kezdődött.

Természetesen a hivatalos közbeszédben ezt az Oroszország és Fehéroroszország által provokált "hibrid háborúnak" nevezik, ami igaz is. Másrészt azonban vannak emberek olyan helyekről, ahol háborúk vannak, konfliktusövezetekből, akik még nagyobb erőszak elől menekülnek - Szíriából, Afganisztánból, Irakból, a Szaharától délre fekvő Afrikából. És ezeket az embereket a lengyel határőrség gyakran erőszakkal visszaszorítja Fehéroroszországba, amely nem számít biztonságos országnak. Ez sérti a genfi egyezményt és a nemzetközi jogot. Ha valakit, aki menedékkérelmet kér az országában, visszatoloncolnak egy olyan országba, amelyet nem ismernek el biztonságosnak - és Fehéroroszországot nem ismerik el biztonságos országnak, mivel egy autoriter ország -, akkor ott hatalmas fizikai erőszakot tapasztal rengeteg ember.

Természetesen sokan haltak és halnak meg ebben az ütközőzónában. Ez nem csak egy jogi kérdés, hanem egy nagyon konkrét, anyagi valóság. Ez nekropolitika vagy biopolitika, mindkettő nagyon magas szinten összefonódik. Felismertük, hogy az ilyen bufferzónák, az ilyen kivételek egyre inkább mindenütt jelen vannak. Giorgio Agamben fogalmai a szemünk előtt, a valóságban materializálódnak.

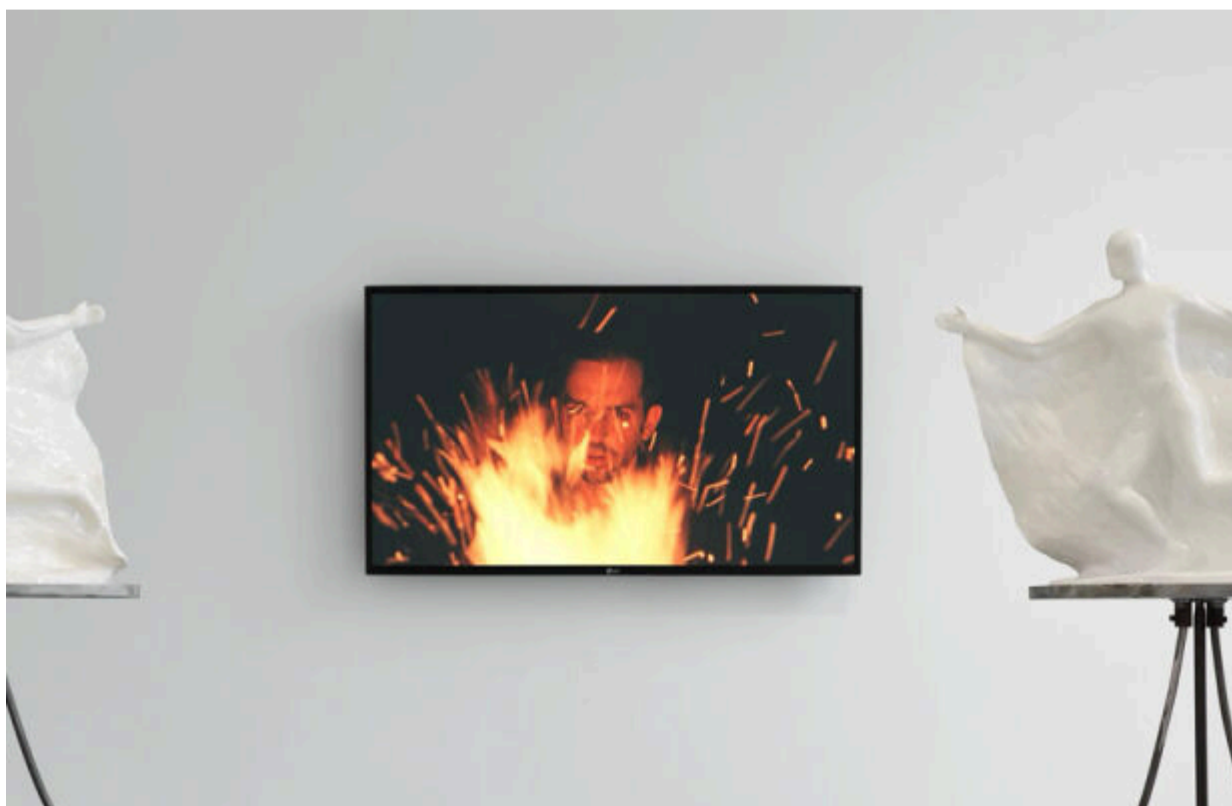
Számunkra azonban nemcsak ennek felismerése volt fontos, hanem az is, hogy a technológiák döntő szerepet játszanak a kivétel és a felügyelet ezen zónáinak létrehozásában, és hogy összefonódnak a tekintélyelvűség ezen új formáival. Így jutottunk el ennek az intézménynek az ötletéhez. És visszatérve arra, amit Paweł az OFF-Biennálével való találkozókról mondott - úgy gondoltuk, hogy valahogy kiegészíthetnénk az OFF-Biennálé által akkoriban bemutatott kurátori koncepciót a mi megközelítésünkkel, amely a biztonság felől inkább a határok és az infrastruktúra felé orientálódik. Így kezdtünk el beszélgetni, és próbáltuk kitalálni, hogyan tudnánk a biennálé részeként egymást kiegészítő kiállításokat és programokat létrehozni.

Borítóképen a Biennale Warszawa 2022-es, „Seeing stones and spaces beyond the Valley!” című, második kiadása. Fotó: Monika Stolarska.

Szőnyeg alá söprés helyett mitologikus égbe emelés

Elstartolt az OFF-Biennálé A nyugtalanság versei címet viselő ötödik kiadása, amely tizenkilenc kiállítás és megannyi kapcsolódó program keretén belül a biztonság kérdéskörét vizsgálja. Az OFF nyitónapján Rachel Fallon és Alice Maher író képzőművészekkel beszélgettünk monumentális textilművük kapcsán. Rachel és Alice elkalauzoltak minket a térkép világában és az abban megjelenített női sorsokhoz kapcsolódó traumatikus eseményekben, melyek közös feloldására invitálnak mindenkit.

„Ez nem rólam szól”

Horváth Gideon Párizsban tanult, Budapesten él és alkot. Installációiban többféle médium – fotó, film, könyv és szobor – találkozik. Munkái nagyban építkeznek queer és ökológiai elméletekből, megkérdőjelezi az antropocentrizmust és a bináris világnézetet. Gyakran utal az ókori görög-római mitológiára, hogy megmutassa: a történetek már akkor is tele voltak mai értelemben vett queer szereplőkkel és témákkal. Művészetében ugyanakkor fontos szerepet kap az érzelmi és intuitív

megközelítés is, nemcsak az elméleti háttér. Szobrainak fontos alapanyagai a méhviasz és a porcelán, mindkettő nagyon érzékeny és mégis rendkívül reziliens. Az ezek a falak nem minket védenek című kiállításon bemutatott új munkája, A legveszélyesebb ember kapcsán Fráter Veronika beszélgetett vele.

[Adatkezelés](#)

[Szerzőinknek](#)

[Hirdetőinknek](#)

[Impresszum](#)

© 2019 Artmagazin - Minden jog fenntartva.